

ТАРАНЕЦЬ ЄВА, здобувач вищої освіти

Науковий керівник – **БУРКОВСЬКА АННА**, доктор філософії (економіка), старший викладач кафедри менеджменту та маркетингу,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У ЄС

Конкурентноспроможність - це здатність підприємства, країни або регіону ефективно конкурувати на ринку з іншими учасниками [1]. Це включає в себе уміння вигравати в боротьбі за споживачів, утримати і залучати нових клієнтів, пропонувати привабливі продукти або послуги, а також ефективно управляти вартістю виробництва і виключити непотрібні витрати. Підтримка сільського господарства в Європейському Союзі поступово скорочувалася з 1990-х років. Підтримка виробників як частка валової виручки від ферми стабілізувалася на рівні близько 19% з 2010 року [2]. Незважаючи на те, що підтримку у формі цінового таргетування було суттєво зменшено, заходи захисту торгівлі (включаючи ліцензування імпорту та експорту, тарифні квоти та спеціальні запобіжні заходи) залишаються в силі для ряду секторів.

Правила конкуренції ЄС застосовуються до всіх харчових продуктів на всіх рівнях ланцюга постачання харчових продуктів, від виробництва сільськогосподарської сировини до роздрібної торгівлі продуктами харчування. Для всіх харчових продуктів, крім сільськогосподарських, застосовуються ті ж правила, що й для будь-якого іншого сектора. Законодавець може змінити стандартні правила конкуренції, застосовуючи їх до сільськогосподарської продукції, беручи до уваги цілі спільної аграрної політики, тобто підвищення продуктивності сільськогосподарського виробництва, забезпечення справедливого рівня життя для сільськогосподарських громад, стабілізацію ринків, забезпечення поставок та забезпечення прийнятних цін для споживача [3]. Таким чином, законодавець визначив окремі правила для фермерів, асоціацій фермерів, організацій виробників і міжгалузевих організацій у частині виробництва або торгівлі сільськогосподарською продукцією.

Регулювання нечесних практик ведення торгівлі має сферу застосування, яка відрізняється від закону про конкуренцію. Правила конкуренції забороняють односторонню практику домінуючого оператора та антиконкурентні угоди між підприємствами, які впливають на ринок у цілому [4]. Правила конкуренції ЄС не стосуються проблем, з якими стикаються малі постачальники в контексті їхніх двосторонніх договірних переговорів із сильнішими покупцями, які не мають негативного впливу на процес конкуренції чи добробут споживачів.

Уряд ЄС працює над тим, щоб усі законодавчі пропозиції сприяли підвищенню конкурентноспроможності сільськогосподарських ринків і не мали антиконкурентного впливу. Разом з національними органами з питань конкуренції Генеральний директорат з питань конкуренції працює над

забезпеченням дотримання правил конкуренції в сільськогосподарському секторі. Стратегія продовольчого регулювання ЄС пропонує комплексний підхід до того, як зменшити вплив продовольчої системи ЄС на клімат і навколишнє середовище, одночасно посилюючи стійкість усіх економічних суб'єктів, залучених до неї [5]. Для заохочення колективної співпраці та забезпечення того, щоб загроза недотримання правил конкуренції не перешкождала будь-яким ініціативам сталого розвитку, уряд ЄС видасть інструкції щодо обсягу колективних дій, дозволених правилами конкуренції ЄС [3]. Передбачається, що такі колективні дії відбуватимуться як у формі горизонтальної, так і вертикальної співпраці.

Отже, управління конкурентоспроможністю аграрних підприємств має свої особливості, оскільки сільське господарство залежить від багатьох факторів, таких як природні умови, клімат, земля, технології та ринкові умови. Важливо постійно аналізувати та оновлювати стратегію управління із залученням експертів та консультантів для досягнення високої конкурентоспроможності аграрних підприємств.

Список використаних джерел:

1. Вініченко І. І. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: стан і перспективи [Електронний ресурс]. *Агросвіт*. № 21. 2013. Режим доступу до ресурсу: http://www.agrosvit.info/pdf/21_2013/3.pdf.

2. Ломовських Л. О. стратегічне управління конкурентоспроможністю виробничо-комерційної діяльності суб'єктів аграрного підприємства [Електронний ресурс]. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. Режим доступу до ресурсу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/29_2019_ukr/36.pdf.

3. Мельник О. І. Теоретичні аспекти понять «конкурентоспроможність підприємства» та «конкурентоспроможність аграрного підприємства» [Електронний ресурс]. *Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*. 2016. Режим доступу до ресурсу: <http://econom.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/10/melnyk-2.pdf>.

4. Полторак А.С., Сухорукова А. Л., Бурковська А. І. Кібербезпека в системі трансформації управління бізнес-організацією. Трансформація менеджменту бізнес-організацій: сучасні тренди та виклики : колективна монографія. Київ : Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. 2021. С. 158-176. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10893/1/17.pdf>

5. Bobrovska N., Sukhorukova A., Burkovska A. Transformation Processes of the Business Environment in the Context of European Integration of Ukraine. *Modern Economics*. 2022. №34. P. 13-20. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V34\(2022\)-02](https://doi.org/10.31521/modecon.V34(2022)-02)

